«Ïîä ïëîòèíó ìåñòî ðàñ÷èùåíî»

12.02.2017 ã.

ÂÀÃÐÀÍ. Èñòîðèêî-êðàåâåä÷åñêèé âûïóñê ¹ 4 (117)
Íà÷àëî
Âúåçæàþùèå â Ñåâåðîóðàëüñê íå ïîäîçðåâàþò, ÷òî ñòî ìåòðîâ îò ìîñòà äî ëåñòíèöû ê õðàìó îíè ïðîõàäèë ïî ãèäðîòåõíè÷åñêîìó ñî
Ðîññèéñêèé âèäåìèê Ï¸òð Ñèìîí Ïàëëàñ, ïîáûâàâøèé çäåñü â 1770 ãîäó, â ñâî¸ì ìò ÷òî÷¸òå î ïóòåøåñòâèè ïèñàë î íåé òàê: «Êàìåíèñ
ñîñòàâëÿåò ïðóä, íî âîäîþ âñåãäà äîâîëüíûé. Âåñüìà ðàçóìíî ñäåëàëè, óïîðåáëèâ íà âîäÿíîå ñòðîåíèå ëèñòâåííè÷íîå äåðåâî, êîòîðî
- 10 ìàÿ ïîä ïëîòèíó è ïðî÷åå ñòðîåíèå ðàñ÷èùåíî ìåñòî. 10-16 ìàÿ ïîä ôàáðè÷íîå è äîìîâîå ñòðîåíèå ìåñòî îòâåäåíî è âñåìó îíîìó ÷åðò
×òî æå òàêîãî îñîáåííîãî ñäåëàëè âîëüíûå ñòðîèòåëè Ïåòðîïàâëîâñêîãî çàâîäà ïîä ðóêîâîäñòâîì ëó÷øåãî â òî âðåìÿ íà Óðàëå ñïåöè
Ñîâåðõó ïîêðûâàëè èõ ñëîåì ãëèíû, íà êîòîðûé óêëàäûâàëè ñëåäóþùèå äâà ñëîÿ áð¸âåí. È òàê äàëåå. Ñëî¸íûé ïèðîã ïîëó÷ëñÿ. Ìî
áóäóùåãî ïðóäà è ïî áåðåãàì Êîëîíîãàè ñ èçáûòêîì?
Ïëîòèíó íà÷àëè ñòðîèòü 5 ìàÿ 1758 ãîäà ïî ñòàðîìó ñòèëþ. Ýòîò äåíü, çàôèêñèðîâàííûé äîêóìåíòàìè, ìîæíî ñ÷èòàòü íà
{hsimage}Ïëàí, ôàñàä è ïðîôèëü ïëîòèíû Ïåòðîïàâëîâñêîãî ìåäèëåàêèëåíàãî çàâîäà
1 – ïëîòèíà çåìëÿíàÿ ñ ïî÷âû íàñëàíà ñëàíüþ, à ñâåðõó íàáèòà ãëèíîé, 2 –ñâèíêè îêîëî ïðîðåçîâ íàáèòû ãëèíîþ æå, Ç
ñðóáëåí èç áð¸âåí, 6 – ñëèâíîé ìîñò, 7 – ìîñòû ÷åðåç ïðîðåçû, 8 – ëàðü, 9 – êðàñíîé áðóñ, 10 &ndash
ìîñò ïî êîòîðîìó òàñêàþò ëåñ íà ïèëüíóþ ìåëüíèöó, 12 – êàíàëû, âûêîïàííûå äî ñàìîé ïî÷âû, 13 – ñâàè íàáèòûå â êàíàë
îíûì ñâàè, 16 – ñòîéêè çàáðàíû ò¸ñîì, 17 – áðóñ íàä ñëèâíûì ìîñòîì. 18 – ñòîéêè, óòâåðæä¸íûå â êðàñíîì áðó
– âî äâîðå ïîóðíé ìîñò, 21 – êðåïü ïîä ìîñòîì, íàáèòàÿ çåìë¸þ, 22 – íàñûïü çåìëåíàÿ íà ïîóðíîì ìîñòó, 23 &ndash
ðàññòîÿíèå 61 ñàæåí. Îò À äî Á äî âåøíÿøíîãî ïðîðåçà ðàññòîÿíÿ 37 ñ ïîëîâèíé ñàæåí. Îò Á äî ñåâåðíîãî áåðåãà 46 ñ ïîëîâèíé ñàæ
Ãëàâíûì â ïëîòèíå áûë ëàðåâîé ïðî¸ì (ïðîðåç). Äëÿ íãîî è ñòðîëëàñü ïëîòèíà. Ïî ëàðåâîìó ïðîðåçó â ïëîòèíå è äàëåå ïî ëàðþ âîäà ïîñò
Ýòî áûë êàðêàñ èç áðóñüêâ, îáøèòûé ñíèçó è ñ áîêîâ ïëîòîí ïðèãíàíîíûè äîñêàìè. ×òîáû åãî íå ðàñïèðàëî âîäîé è íå ëîìàëî â ñòîðîíû
çàêðûâàëè äîñêàìè âãëóõóþ.
Áîêîâûå îòåòâëåíèÿ îò ëàðÿ íàçûâàëèñü êîëåíàìè è êîñòûëÿìè. Óæå èç íèõ ÷åðåç æåëîáà (ñïóñêè) âîäà ïîïàäàëà íà âîäÿíûå êîë
å¸ ïåðâêðûòü.
Âîäîíàëèâíûå êîë¸ñà â òå âðåìåíà èìåëè ñðåäíèé ðàçìåð ïî äèàìåòðó 3-4 ìåòðà è øèðèíó ÷óòü áîëåå ìåòðà. Îíè äåëàëè â çàâèñèì
îòâîäíîé êàíàè ñíîâà â ðåêó.
Ïî òàê íàçûâàåìîìó âåøíÿøíîìó ïðîðåçó èç ïóóäà ñáðàñûâàëàñü ëèøíÿÿ âîäà âåñåííåãî ïàâîäêà. Êàê æå âûãëÿäåë áóäóùèé íàø ãîñ
Ïëàí çàâîäñêèõ ñòðîåíèé âåðõîòóðñêîãî êóïöà è çàâîä Ìàêñèìà Ïîõîäÿøèíà Ïåòðîïàâëîâñêîãî çàâîäà
{hsimage}«1 - öåðêîâü âî èìÿ ñâÿòûõ àïîñòîëîâ Ïåòðà è Ïàâëà, 2 – äîì çàâîä÷èêîâ, 3 – ïëîòèíà, 4 – âåøíÿøíîé
êîñòûëÿìè, 7 – äîìåííàÿ ïå÷ü, 8 – ïîäâàîìåíèê, 9 – ôóðíîâàÿ, 10 – ñòîðîæêà, 11 – ìîëîòîâàÿ ôàá
ôàáðèêà, â íåé 6 ïå÷åé, äâà ãåðìàõððñêèõ ãîðíà, 13 - ðó÷íàÿ êóçíèöà î äóóõ ãîðíàõ, 14 – ñàðàé äëÿ êëàæè êåñíûõ ïðèï
– ìåõîâàÿ, 18 – àíáàðû äëÿ êëàæè ïðîâèàíòà, 19 – îáûâàòåëüñêèå äîìà, 20 – ïîðåááà äëÿ êëàæè ñúê
Íåêîòîðûå ñëîâà íå çíàêîìû, íî ïîíÿòíû. Äàòà ñîçäàíèÿ ïëàíà íå óêàçàíà. Íî ïî ìíîãèì ïðèçíàêàì îí îòðàæàåò ðàñïîëîæåíèå çàâîäñêèõ îá
ãîä. Íå òðóäíî ïîíÿòü, ãäå ðàñïîëàãàëñÿ çàâîä. Íå òðóäíî íàéòè ýòî ìåñòî è íà ìåñòíîñòè.
Ïîä öèôðîé 1 óêàçàíà ïåðâàÿ äåðåâÿííàÿ öåðêîâü. Ñòîÿëà îíà, îáðàçíî ãîâîðÿ, ïîä îêíàìè ñåãîäíÿøíåé ïÿòèýòàæêè íà óëèöå Ñîâåòñ
Ïîä öèôðîé 2 óêàçàí «äîì çàâîä÷èêîâ» - äîì çàâîäîêàäåëüöà, êàêèì ÿâëÿëñÿ Ìàêñèì Ìèõàéëîâè÷ Ïîñïäÿøèí. Çäåñü îí è, íàäî ïîëàãàò
Ïî öèôðîé 18 – äëèíîå çàáíèå ñêëàäîâ äëÿ ïðîâèàíòà. Ýòè «àíáàðû» äîæèëè è ñëóæèëè ëþäÿì äî 80-ã ãîäîâ ïðîøëîãî âåêà
Ïðîäñíàáà. À îîãëè áû è ñåãîäíÿ ñëóæèòü ïàìÿòíèêîì äåðåâÿííîãî çîä÷åñòâà è äàæå ôèëèàëîì ãîðîäñêîãî ìóçåÿ.
Ïîä öèôðîé 20 óêàçàíû äâà ïîðåááà äëÿ «êëàæè» ñúåñòíûõ ïðèïàñîâ. Íåò ñîìíåíèÿ, ÷òî ðîëü ïîãðåáîâ âûïîëíÿëà áîëüøàÿ ïåùåðà, íå
Åêàòåðèíáóðãàì îáíàðóæèëè è èññëäîâàëè ïðîäîëæåíèå ïåùåðû ê ñåâåðî-âîñòîêó.
Îî ñâîèì ðàçìåðàì îíà íå ìåíüøå, ÷åì ïåùåðà ïîä ððàìî Ïåòðà è Ïàâëà. Ëþáîïûòíî, ÷òî â íåé ñ XIX âåêà (à ìîæåò è ðàíåå) äî íàøèõ äíåé
çàáûëè.
Ê îîìåíòó, çàôèêñèðîâàííîìó ïëàíîì, çàâîä âûïëàâëÿë â äîìå ÷óãóí, à â øåñòè ïå÷êàõ - ìåäü. ×óãóí ø¸ë íà ñîáñòâåííûå íóæäû. Â ðó-
Òàê âûãëÿäåë íàø áóäóùèé Ñåâåðîóðàëüñê òð¸õ èëè ÷åòûð¸õ ëåò òî ðîäó, îñíîâàííûé âåðõîòóðñêèì êóïöîì Ïîõîäÿøèíûì. Çäåñü ðî

Ãåîðãèé ÇÛÊÎÂ.
Ãàçåòà „Íàøå ñëîâî“ ¹ 1, 13 ÿíâàðÿ 2017 ãîäà.